

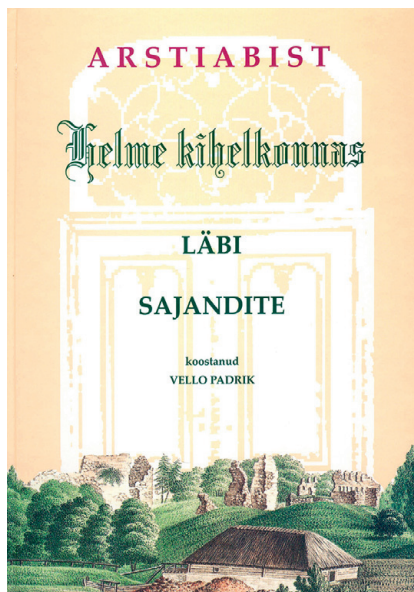
Raamatu „Arstiabist Helme kihelkonnas läbi sajandite“ tutvustus

Heidi-Ingrid Maaroo

Raamatu koostaja, seniorkirurg Vello Padrik kirjutas: „Minu juured on Helme kihelkonnas, kus ma veetsin ka kogu oma lapsepõlve. Seetõttu tekkis pärast raamatu „Arstiabist Räpinas läbi kolme sajandi“ koostamist mõte teha sama ka Helme kihelkonna kohta.“ Otsustavaks said kontaktid kohalike inimestega ning nende, eriti kohaliku elu innuka eestvedaja Ilmar Kõveriku, dr Ants Pruleri ja Helme vallavanema Tarmo Tamme huvi kohaliku meditsiiniajaloo põhjalikuma käsitlemise vastu.

Raamatu 324 leheküljel ja hulgalistel fotodel on rikkalikult huvitavat teavet kohaliku tervishoiu, eluolu, rahvakommete, arstide, velskrite, õdede, proviisorite ja hambaarstide kohta, kuid mitte ainult. Raamatu saatesõnas on professor Aadu Must kirjutanud: „See raamat on kantud lugupidamisest ja austusest meie eelkäijate vastu, tänu kelle rajatud vundamendile püsib ja areneb edasi meie tänane elu. Arstiabi teema on juba iseenesest tänuväärne, sest suuremal või väiksemal määral puudutab see kõiki inimesi. Nii on see raamat omalaadseks tänumärgiks, raamatusse valatud ausambaks kõigile arsti ja meedikuga ülla elukutse esindajatele. [...] selle raamatu tähendus on hoopis laiem [...] selles raamatus peegeldub läbi Helme ja Tõrva kandi loo kogu Eesti lugu [...] otsekui möödaminnes seletati ära meie kodumaa ajaloo eri tahud.“ Lisaks ajaloo põnevale käsitlemisele on raamatus tutvustatud ka tulevikutervishoiu suundi.

Helme esimeste registreeritud arstide kohta on andmeid aastast 1857. Enamik neist olid lõpetanud Tartu Ülikooli ja paljud väidelnud

ka meditsiinidoktoriks. Helmest suundusid mitmed arstid õpetama Peterburi, Riia ja Kesk-Euroopa ülikoolidesse. Selgub, et kontaktid kihelkonna ja ülikooli meditsiini vahel olid intensiivsed. Ilmekas näide selle kohta on dr Ferdinand Thomsoni töö Taagepera sanatooriumis. Põhjalikus detailirohkes peatükis arsti tütre Heldi Thomsoni kirjutatuna saab tutvuda uskumatult võimeka arstiga, kes suutis perifeerias asuvast ravi-asutusest teha tipphaigla kõikide tipphaigla tunnustega: kõrgetasemeline ravitöö, järelkasvu õpetamine, teadustöö, kogu kollektiivi suurepärane töökorraldus. Tulemusriikka ravi eelduseks pidas F. Thomson arsti ja haige koostööd.

Dr Thomson hakkas tegelema rindkere suurkirurgiaga Taageperas, olles end täiendanud Euroopa tuntumates raviautustes. Ta avaldas hulgaliselt teaduspublikatsioone, tal oli palju õpilasi (üks neist ftisiaater

Erich Laisaar), tema juurde tuldi end täiendama ja pärast ülikooli lõpetamist tööle. Dr Thomson on kahtluseta kopsutuberkuloosi uut tüüpi ravi koolkonna looja. Tema elu peegeldab eesti rahva vaimu Eesti Vabariigi ajal ning karmi saatust okupatsioonide ajal.

Taagepera sanatooriumi juhataja dr Thomsoni tegevusest võime õppida, et tiptasemel diagnoosimis- ja ravi-tegevust saab viljeleda ka väljaspool suuremaid keskusi. Sama meelelaad on Helme kihelkonnas püsinud. Selle näiteks on kohaliku rahva tahe ja tegutsemine oma 2001. aastal suletud haigla uuesti tööle panemiseks tervishoiu reformimise uute suundade esindajate suurest vastuseisust hoolimata. Tõrva linnapea Agu Kabrits kirjutas: „(Haigla) taasavamine oli 2007. aasta suvel. Seekord võitis Tõrva ja ümbruskonna rahvas. Et ellu jääda ja areneda, püüdsime haiglat igati kaasajastada. Seda võib lugeda esimeseks reaalseks koostöösammuks kolme omavalitsuse vahel. Kõikide uuenduste osas olime alid kaasa minema...“ Selle näiteks on valdade piire ületav edukas koostöö perearstidega.

Kõitvad on ülevaated Tõrva apteegi tegevusest, näiteks Ain Raali humoorikas võtmes esitatud poisikese mälestused apteegist, ja Marju Kõivupuu artikkel rahvataarkustest tõbedest jagu saamisest. Ja palju ilmekaid lugusid on veel: patsientide, lähedaste, arstide ja õdede endi meenutusi elust, tervishoiust ja ravimisest.

Lõpetan selle raamatu tutvustuse 94aastase proua Hilda Miku lõpusõnadega raamatu esitlusel Tõrvas: „Igal raamatul on oma nägu, igal raamatul on oma saladus, aga see raamat on meie elav mälestus.“